

11.6.2023

Katoavat ja katoamattomat aarteet

2. sunnuntai helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Matt. 13: 44–46

Löytäjä saa pitää

Eeva Koskimäki

Lapsien kanssa olen pannut merkille, kuinka tietyssä ikävaiheessa taskuihin kertyy paljon kaikenlaisia aarteita: kiviä, käpyjä, tammenterhoja ja pieniä tikkuja. Aarteista pidetään huolta ja niitä ihastellaan. Olen ajatellut, että keräileminen on jokin muistijälki kaukaa menneisyydestä, kun ihmiskunta oli vielä keräilijäkansaa. Eihän sitä koskaan saattanut olla varma, jos jotakin pikkuesinettä tarvitsi myöhemmin. Aarteen arvo ei ole suoranaisesti sen tarpeessa, vaan aarteen arvo on siinä itsessään ja olemuksessa.

On tunnustettava, että olen hieman kummastellut päivän perikoopin vertauksen miestä. Hän peittää pellostä löytyneen aarteen uudelleen. Sitä ei nosteta esille, siitä ei kerrota kenellekään. Mitä sellaisen vertauksen avulla voidaan ymmärtää taivasten valtakunnasta? Eikö nimenomaan ajatuksena ole ollut kertoa taivasten valtakunnan mahdollisuuksista ja olemassaolosta turuilla ja toreilla? *Hyvä osa* -evankeliumitekstien kommentaari (Kirjapaja, 2016) antaa selityksen kummastelulleni. Antiikin kertomusperinteessä tuttu tarinan aihe oli pellostä löytynyt aarre, jonka myötä löytäjä rikastuu. Tuskin kovin monen kohdalle tällainen onni sattui osumaan, mutta se mahdollisuus oli olemassa mielen perukoilla. Luotettavien pankkilaitosten ja tallelokeroiden puutteessa omaisuutta saatettiin hyvinkin piilottaa maahan, jos tilanne sitä vaati. Löydettyyn esineeseen tai aarteeseen liittyivät luonnollisesti omistajuuden kysymykset: oliko aarre löytäjänsä omaisuutta, kuuluiko se mahdollisesti maan omistajalle vai peräti hallitsijalle, joka pohjimmitaan omisti kaiken maan? Vertauksen mies on ollut epäilemättä perillä näistä pohdinnoista, hän ratkaisee omistajuuden ongelman oveluudella. Kuten todettu, hän kaivaa aarteen kiireimmiten takaisin peltoon, järjestelee omaisuutensa kaupat ja ostaa pellon. Olisi kerrassaan kiinnostava tietää, oliko vertauksella jatko-osaa, ”löysikö” mies aarteen pellostaan ja kertoiko hän pellon omistajaa kohdanneesta sattumuksesta tällä kertaa kenellekään. Vertausten luonteeseen jatko-osat eivät kuulu, ne ovat lyhyitä ja nopeita avauksia. Tulkintakin jää kuulijan omien havaintojen varaan.

Parilla lauseella kuulijalle luonnostellaan kuvat aarteesta ja helmestä, nuottavertaus on rajattu kappaleen lopusta pois. Aarre ja helmi osoittavat taivasten valtakunnan olevan kätkeytyjä, mutta löydettävissä. Ehkä löydettävissä sattumalta tai sitten ahkeran ponnistelun myötä, koska kauppias etsi helmiä. Kauppias alkutekstin mukaan on maahantuoja, joten hänellä oli käsissään runsaasti materiaalia. Tämän runsauden keskeltä hän löysi sen erityisen omakseen ostettavaksi. Matteuksen lukijakuntaa velvoitettiin vahvasti osoittamaan kristillisyytensä näkyväksi elämänvalinnaksi. Maalliseen omaisuuteen suhtauduttiin jyrkästi. Mutta ilmeisen jo varsin varhaisessa vaiheessa tämä lieventyi ja tilalle tuotiin iloa löytämisestä. Tämä ohjaa saarnaajaa nostamaan esille sitä, mitä kuulijat pitävät elämässään luovuttamattomana ja miten se näkyy arjessa ja sen valinnoissa.

